JURISPRUDÈNCIA DEL TRIBUNAL SUPREM

Primer semestre de 2021

Eva Pons Parera*

Agustí Pou Pujolràs**

Resum

El text recull el comentari de les resolucions del Tribunal Suprem que afecten els usos i els drets lingüístics i el règim jurídic de la llengua.

Paraules clau: jurisprudència; Tribunal Suprem; dret lingüístic; llengua oficial; pluralisme lingüístic.

JURISPRUDENCE BY THE SPANISH SUPREME COURT

First half of 2021

Abstract

This article summarises the main language law-related milestones in the jurisprudence of the Spanish Supreme Court of Spain during the first half of 2021.

Keywords: jurisprudence; Spanish Supreme Court; linguistic law; official language; linguistic pluralism.

* Eva Pons Parera, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona. evapons@ub.edu

* Agustí Pou Pujolràs, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona. agustipou@ub.edu

Citació recomanada: Pons Parera, Eva i Pou Pujolràs, Agustí. (2021). Jurisprudència del Tribunal Suprem. Primer semestre 2021. *Revista de Llengua i Dret, Journal of language and Law*, *76*, 337-349. https://doi.org/10.2436/rld.i76.2021.3758

CC BY NC ND

Sumari

1 Garanties lingüístiques en el dret de defensa i en les fases prèvies al judici

2 Oficina de Drets Lingüístics del País Valencià

3 Ús lingüístic a l'Administració estatal

4 Acreditació de la llengua pròpia en la provisió de llocs de treball en l'àmbit públic

5 Acreditació d'idioma no oficial en processos selectius i equivalències de certificats de coneixements

6 Diferències en les versions lingüístiques del dret europeu

7 Nacionalitat

8 Llengua i dades personals

9 La llengua en contractes de l'àmbit privat

Aquesta crònica inclou les resolucions del Tribunal Suprem (TS) del primer semestre de 2021, amb una majoria de resolucions que incideixen sobre qüestions ja recollides en cròniques anteriors.

Dels blocs temàtics en què agrupem les resolucions ressenyades, destaquem especialment les relatives a l'ús, o la dificultat d'ús, del català en un procediment tramitat a l'Administració de l'Estat. Les dues resolucions a què ens referim són la interlocutòria d'admissió d'un recurs de cassació, de 29 de gener de 2021, i la sentència que el resol, de 7 de juny de 2021. El supòsit que origina el procediment és la presentació només en català de la documentació per inscriure una marca a l'organisme estatal Oficina Espanyola de Patents i Marques. Tal com havia fet en ocasions anteriors, el TS avala la necessitat de presentar en castellà i, si es vol i de més a més, en català, la documentació per inscriure la marca. En el cas hi concorria la particularitat que la documentació s'havia presentat davant d'una oficina de la Generalitat, però l'alt tribunal no la considera administració instructora, sinó un simple registre, amb la qual cosa aplica sense matisos l'article 15.1 de la Llei 39/2015, de procediment administratiu, que estableix que la llengua dels procediments tramitats per l'Administració general de l'Estat és el castellà. El resultat és que la centralització competencial i administrativa exclou les llengües pròpies de la comunitats autònomes.

També esmentem en aquesta introducció la Interlocutòria, de 25 de febrer de 2021, relativa a la impugnació del Decret valencià 187/2017, de 24 de novembre, del Consell, pel qual es regula el funcionament de l'Oficina de Drets Lingüístics. El Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana va anul·lar una part de l'articulat del decret relatiu a les reclamacions i queixes en entendre que les actuacions de l'Administració constituïen actes administratius amb afectació de drets de la ciutadania, que, tanmateix, segons la norma, no estaven emmarcats en cap procediment ni estaven emparats en la preceptiva reserva de llei. La Generalitat recorre en cassació contra aquesta sentència, atès que entén que el que preveu la norma reglamentària és només el traslat d'informació, el suport idiomàtic i la conciliació, i no s'hi estableix cap capacitat sancionadora. El TS admet el recurs de cassació. Caldrà veure la decisió que adopta i quina doctrina estableix. Advertim, però, com s'ha indicat en les darreres cròniques, sobre la impugnació per defecte, en aquest cas per part del Partit Popular i de l'Asociación para la Defensa del Castellano en la Comunidad Valenciana, de qualsevol mecanisme que faciliti la normalització de la llengua pròpia i dels drets lingüístics dels parlants de les llengües espanyoles minoritzades.

1 Garanties lingüístiques en el dret de defensa i en les fases prèvies al judici

Sentència del Tribunal Suprem de 4 de feber de 2021. Sala civil. Ponent: Francisco Javier Arroyo Fiestas. Ref. Cendoj: 28079110012021100049.

Interlocutòria del Tribunal Suprem de 4 de febrer de 2021. Sala penal. Ponent: Javier Hernández García. Ref. Cendoj: 28079120012021200265.

Interlocutòria del Tribunal Suprem de 10 de febrer de 2021. Sala social. Ponent: María Lourdes Arastey Sahún. Ref. Cendoj: 28079140012021200347.

Sentència del Tribunal Suprem de 25 de març de 2021. Sala penal. Ponent: Leopoldo Puente Segura. Ref. Cendoj: 28079120012021100284.

Sentència del Tribunal Suprem de 12 de maig de 2021. Sala penal. Ponent: Ángel Luis Hurtado Adrián. Ref. Cendoj: 28079120012021100403.

Recollim de nou les qüestions suscitades entorn de les garanties lingüístiques dins l'àmbit judicial (en l'última crònica, *Revista de Llengua i Dret*, núm. 74, p. 192-194). Les resolucions tracten dos tipus d'impugnacions que incideixen en aquestes garanties. En primer lloc, l'al·legació d'indefensió per raons lingüístiques per part d'alguns dels intervinents en el procediment, perquè entenen que s'ha produït una omissió o actuació indeguda de la intervenció d'intèrpret. I en segon lloc, la presència de documentació en el procediment en llengua no oficial.

Pel que fa al primer bloc indicat, la interlocutòria del Tribunal Suprem (ITS) de 4 de febrer i la sentència del Tribunal Suprem (STS) de 12 de maig de 2021 resolen incidències en el procés d'interpretació judicial, que, a

parer de Tribunal, no revesteixen rellevància ni minven els drets processals dels acusats. En el primer cas, en un procediment penal, el lletrat del condemnat indica que es va conformar amb la pena perquè no coneixia la llengua espanyola, "ni tan siquiera mínimamente", i que va ser el seu primer advocat qui s'hi va conformar. El TS indica que va comptar amb l'assistència d'intèrpret preceptiva i, per tant, no es produeix la vulneració al·legada. Quant a la segona, de 12 de maig, s'al·lega indefensió per falta d'immediació, perquè l'intèrpret no era present a la sala, sinó a un espai contigu on declarava el testimoni protegit, com també omissió de contrastar que el que traduïa era correcte. El TS rebutja les dues objeccions, per tal com la funció de l'intèrpret judicial va ser la que correspon, sense que es pugui deduir cap qüestionament de la traducció feta, i perquè en l'acta de la vista tampoc no es va formular cap queixa.

Doctrinalment molt més interessant en aquest primer bloc és la STS de 25 de març de 2021. En un judici penal, la defensa del recurrent al·lega en cassació que s'han vulnerat els drets derivats de l'article 24.1 i 2 de la Constitució espanyola, significadament el dret de defensa, per una banda, arran dels errors en la traducció de proves i en la interpretació turc-espanyol feta en el decurs de la declaració de l'acusat i d'un testimoni, i per l'altra, pel fet de no haver-hi hagut assistència d'intèrpret en la resta del judici, circumstància que va privar l'acusat de poder utilitzar amb prou coneixement el dret a l'última paraula. El TS recull que la mateixa al·legació ja es va fer en apel·lació, però el tribunal d'instància va considerar que de fet no s'havia demanat la nul·litat del judici, com correspondria, sinó que només es pretenia l'absolució de l'acusat, a banda que els errors detectats no eren en absolut determinants.

Per resoldre la impugnació, el TS recull la doctrina exposada en un cas similar, el de la Sentència de 7 de febrer de 2019 (*Revista de Llengua i Dret*, núm. 73, p. 260), a la qual ens remetem, que reporta l'evolució legislativa i la jurisprudència en matèria de traducció i interpretació en l'àmbit penal. Recorda l'article 6.3.*c* del Conveni per a la protecció dels drets humans i llibertats fonamentals i l'article 14.3.*f* del Pacte internacional dels drets civils i polítics garanteixen el dret a l'assistència gratuïta d'intèrpret, que alhora es recull i es desenvolupa en diversos preceptes de la Llei d'enjudiciament criminal. Aquest dret lingüístic ha estat configurat per la mateixa jurisprudència del TS i del TC com a integrant del dret de defensa i del dret a no patir indefensió (article 24 de la Constitució espanyola).

Tot seguit recorda la modificació legislativa feta per la Llei orgànica 5/2015, de 27 d'abril, que ha transposat la Directiva 2010/64/UE, de 20 d'octubre de 2010, relativa al dret a interpretació i a traducció en els processos penals, i la Directiva 2012/13/UE, de 22 de maig de 2012, relativa al dret a la informació en els processos penals. Aquesta nova perspectiva del contingut lingüístic del dret de defensa implica que "la asistencia de intérprete no solo se limita a la intervención en las diligencias policiales, sumariales o durante el juicio, sino que se extiende a las comunicaciones del investigado con su Abogado siempre que guardan relación directa con cualquier interrogatorio o vista judicial durante el proceso, o con la presentación de un recurso u otras solicitudes procesales" i que el dret a assistència inclou "todas las actuaciones en las que sea necesaria la presencia del investigado o acusado, incluyendo el interrogatorio policial o por el Ministerio Fiscal y todas las vistas judiciales". Després entra a detallar aspectes concrets d'aquesta assistència d'intèrpret, com ara que quan no és possible la traducció simultània s'ha de fer traducció consecutiva amb totes les garanties, que s'ha de substituir l'intèrpret quan no hi ha garanties d'exactitud o que s'han de documentar molt clarament les deficiències amb vista a l'esmena a través de recurs.

En el cas present, el TS enjudicia primer els errors comesos en la traducció, i considera que "más allá de estas afirmaciones genéricas y frente a lo asegurado en la sentencia que ahora se recurre, la parte quejosa no es capaz en su impugnación de señalar pasaje alguno, con relevancia material por pequeña que fuese, en el que la supuesta incorrecta traducción hubiera podido afectar, de forma directa o indirecta, al derecho de defensa del acusado" (FJ 8). Segonament, el Tribunal enjudicia el fet que l'acusat no va comptar amb intèrpret en la resta d'actuacions judicials, més enllà de la seva intervenció i la d'un testimoni. Tot i que el TS considera improcedent aquesta omissió, considera que:

> "[...] la pretensión ahora formulada debe ser rechazada, en aplicación de las previsiones contenidas en el artículo 11.2 de la Ley Orgánica del Poder Judicial. Dicho precepto establece que los Juzgados y Tribunales rechazarán fundadamente las peticiones que se formulen con manifiesto abuso de derecho o entrañen fraude de ley o procesal. Y tal sucede cuando, como aquí, con pleno conocimiento de la censurable omisión producida, de la que naturalmente la parte resulta enteramente consciente al producirse a su 'vista, ciencia

> y paciencia', se guarda silencio al respecto, a la calculada espera del resultado del juicio, para después, si el mismo fuera distinto del apetecido por la parte, recurrir al amparo del quebrantamiento de una norma que siempre estuvo en su mano subsanar mostrando al respecto, en el momento en que se producía, su queja al Tribunal y expresando su protesta para el caso de que ésta no hubiera sido atendida" (FJ 8) [La citació s'ha reproduït amb la mateixa errada ortogràfica que l'original].

En altres termes, trasllada la responsabilitat de l'omissió del tribunal d'instància a la defensa de l'acusat, en la mesura que aquesta hauria pogut demanar l'intèrpret i no ho va fer.

Certament es tracta d'una justificació que força molt el dret a intèrpret com a garantia d'un dret fonamental: si realment hi va haver una omissió censurable, com el mateix TS afirma que es va produir, sembla poc raonable no apreciar la lesió del dret perquè la defensa no va demanar explícitament intèrpret, sinó que solament es va queixar de la qualitat del que va fer l'assistència. Seria més conforme a un criteri interpretatiu a favor dels drets fonamentals extraure alguna conseqüència de l'absència de traducció. Com hem indicat en altres ocasions, molt sovint les resolucions dels tribunals destaquen la importància del cabal legislatiu i jurisprudencial sobre el dret a intèrpret justament per desestimar qualsevol pretensió concreta. Una cosa és no fer una valoració merament formal de la indefensió per raó lingüística, de manera que hi hagi d'haver una limitació real a la comprensió de l'acusat o de la part, i una altra és no atorgar rellevància a cap manca d'assistència d'intèrpret. En aquest sentit, recordem l'apunt de Mariana Orozco-Jutorán al blog de la *Revista* "La qualitat de la traducció com a factor de garantia del procés penal: desenvolupament de recursos per a intèrprets judicials (el projecte TIPp)", on es posa en relleu importants mancaces en els processos d'interpretació.

Quant al segon bloc, relatiu a la presència de documents a les actuacions redactats en llengua no oficial, la STS de 2 d'abril de 2021, que resol dos recursos, un d'extraordinari per infracció processal i l'altre de cassació, tracta la impugnació de la part demandada en un judici civil de reclamació de quantitat. El motiu del recurs extraordinari per infracció processal era bàsicament que no s'havien valorat les proves documentals proposades per la demanda, al seu entendre determinants per al cas, perquè els documents estaven redactats en anglès. Tant el jutjat de primera instància, com el tribunal d'apel·lació, com finalment el TS, rebutgen l'al·legació perquè entenen que la traducció parcial que diu la demandada que havia fet en el mateix cos de la contestació a la demanda no reunia les mínimes formalitats. Efectivament, el TS entén, d'acord amb l'article 144 de la Llei d'enjudiciament civil, que és necessari, com a mínim, que hi hagi una traducció privada del document probatori aportat; i si l'altra part no el considera fidel a l'original, pot ser impugnat, i se'n pot disposar la traducció mitjançant traductor oficial. Però com que es podia considerar inexistent la traducció del document, ni l'altra part el va poder impugnar ni el lletrat de l'Administració de justícia en va poder ordenar la traducció. Per tot això, en el fonament jurídic novè, en què ja resol el recurs de cassació, el TS indica que "como ya hemos declarado la limitación en la responsabilidad contractual que pretende el recurrente no puede ser aceptada dado que no consta traducción del documento en el que presuntamente se establece dicha exención". En definitiva, per a una qüestió essencial en el procediment, la prova documental proposada no es té en compte perquè només es disposa d'una traducció parcial dins de l'escrit de la part demandada. Sense entrar en el detall del conjunt dels arguments d'aquest procediment que segurament determinen més la decisió que finalment s'adopta, sembla una interpretació molt formalista de la llei no donar ni opció a la part a aportar el document íntegrament traduït. Associar una conseqüència tan gravosa per una omissió parcial d'un deure legal en el si del procediment és poc compatible amb els drets de l'article 24 de la Constitució espanyola.

De fet, la resolució de 10 de febrer de 2021 conté, encara que de manera molt incidental, una referència jurisprudencial en el sentit que entenem més respectuós amb les garanties dins del procés. En el marc d'un recurs de suplicació d'un procediment laboral, la recurrent al·lega com a sentència de contrast una resolució del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears, de 19 de gener de 2017, en què una part no havia aportat la traducció d'una documentació en anglès determinant per a la decisió del litigi. Desestimada la sol·licitud de la part d'una diligència final per poder disposar de la traducció, el Tribunal Superior acull la pretensió i ordena la retroacció de les actuacions en entendre que s'ha d'oferir l'esmena de la infracció per tal com la prova és essencial per a la defensa del dret de la part.

2 Oficina de Drets Lingüístics del País Valencià

Interlocutòria del Tribunal Suprem de 25 de febrer de 2021. Sala contenciosa administrativa. Secció 1. Ponent: Antonio Jesús Fonseca-Herrero Raimundo. Ref. Cendoj: 28079130012021200505.

Mitjançant aquesta interlocutòria el TS admet el recurs de cassació presentat per la Generalitat Valenciana contra la Sentència del Tribunal Superior de Justícia (TSJ) de la Comunitat Valenciana que estima parcialment la impugnació del Decret 187/2017, de 24 de novembre, del Consell, pel qual es regula el funcionament de l'Oficina de Drets Lingüístics. Aquesta norma va instituir l'Oficina, tal com indica el preàmbul, amb l'objectiu d'"atendre les reclamacions que es formulen en matèria de drets lingüístics" i de discriminació mitjançant un mecanisme de resolució del conflicte lingüístic més ràpid i àgil que la via administrativa o judicial. Es tracta, per tant, d'un instrument adscrit a l'Administració, però amb actuacions poc formalitzades i sense capacitat de sanció de les conductes infractores, cosa que el perfila sobretot com una figura de conciliació i de suport lingüístic. Vegeu una interessant aproximació a aquest tipus d'instruments que l'Administració posa a disposició de la ciutadania per a la defensa dels drets lingüístics i de la no-discriminació a l'apunt d'Antoni Llabrés "L'Oficina de Defensa dels Drets Lingüístics de les Illes Balears (ODDL) entra en escena" (publicat al blog el 10 de desembre de 2020), on fa una especial referència a aquesta oficina valenciana.

La Sentència TSJCV 22/2020, de 22 de maig, va anul·lar una part considerable del decret impugnat en estimar parcialment els recursos interposats per dos diputats autonòmics del Partit Popular i per l'Asociación para la Defensa del Castellano en la Comunidad Valenciana. La part afectada del decret regulador és la referida a les reclamacions i a les consultes (articles 11-15 i un incís del 16), perquè el tribunal valencià entén que les actuacions de l'Oficina constitueixen realment actes administratius, amb efectes en l'esfera dels drets de terceres persones i, en canvi, estan situats al marge del procediment administratiu. Aquesta circumstància les invalida perquè la regulació per via reglamentària viola el principi de reserva de llei.

El recurs de cassació de la Generalitat posa l'èmfasi en l'absència de naturalesa d'acte administratiu de les actuacions de l'Oficina. Es tracta, entén l'Administració autonòmica, de respostes informals en què no hi ha una voluntat decisora ni efectes vinculants i que es limita a transmetre informació.

El Tribunal Suprem admet el recurs i fixa l'interès cassacional en tres punts:

> (i) si las respuestas de la Oficina de Derechos Lingüísticos de Valencia a las reclamaciones y sugerencias que se le dirijan, constituyen actos administrativos; (ii) en caso afirmativo, si el proceso para obtener las respuestas, debe quedar sujeto a un procedimiento administrativo; (iii) en la medida en que puede producirse una afectación a derechos fundamentales sería necesaria la regulación por ley. (FJ 2)

Caldrà esperar a veure quina doctrina estableix el TS, que incidirà lògicament en l'organisme valencià, però també en els altres organismes que tenen naturalesa semblant dels Països Catalans i del País Basc. Des del nostre punt de vista, aquest procediment s'ha d'emmarcar en un conjunt de decisions judicials, sobretot a partir de la Sentència 31/2010 sobre l'Estatut català, que no solament incideixen i posen en qüestió determinades normatives lingüístiques autonòmiques sobre la llengua pròpia, sinó que soscaven l'autonomia de les comunitats en la gestió lingüística i en la recuperació de la llengua pròpia i els instruments per aconseguir aquests objectius. Sobre aquesta base, les darreres cròniques permeten constatar que, a partir d'impugnacions no sempre prou fonamentades, els tribunals han anul·lat fins i tot mecanismes "suaus i voluntariosos" de normalització lingüística com són determinades mesures de subvenció, usos interns de les administracions, la comunicació de les comunitats amb el mateix idioma propi o, com ara, una eina de defensa de drets, conciliació i suport lingüístic sense cap capacitat sancionadora.

3 Ús lingüístic a l'Administració estatal

Interlocutòria del Tribunal Suprem de 29 de gener de 2021. Sala contenciosa administrativa. Secció 1. Ponent: Ángel Ramón Arozamena Laso. Ref. Cendoj: 28079130012021200183.

Sentència del Tribunal Suprem de 7 de juny de 2021. Sala contenciosa administrativa. Secció 3. Ponent: Eduardo Calvo Rojas. Ref. Cendoj: 28079130032021100091.

L'Administració estatal és un àmbit poc propici a l'ús de les llengües oficials pròpies, com constaten reiteradament els informes relatius a l'aplicacio de la Carta europea de llengües regionals o minoritàries del Consell d'Europa. Les dificultats d'aquest ús encara passen a ser molt més difícils, o pràcticament impossibles, quan l'actuació administrativa es du a terme a través d'organismes centralitzats. Sovint en aquesta crònica s'ha constatat aquest obstacle en l'àmbit judicial, però l'àmbit administratiu també disposa d'una legislació i d'una pràctica que posen en entredit el caràcter oficial de la llengua pròpia.

Els fets que originen el procediment de les dues resolucions que ressenyem són els següents: en un procediment sobre marques, la societat mercantil, recurrent en cassació, va presentar una sol·licitud de transferència de signes distintius a l'Oficina de Gestió Empresarial de la Generalitat de Catalunya. L'organisme competent en aquesta matèria, l'Oficina Espanyola de Patents i Marques (OEPM), va denegar la sol·licitud per tal com no es va esmenar el defecte "del document acreditatiu de la inscripció", que era estar redactat en català, sense anar acompanyat d'una còpia en castellà. L'OEPM justifica la denegació en l'article 15.1 de la Llei 49/2015, de procediment administratiu: "toda vez que el procedimiento que nos ocupa se ha incoado ante la Administración General del Estado y en este caso, hay que estar a lo que dispone el primer párrafo del mencionado artículo 15.1: la lengua de los procedimientos tramitados por la Administración General del Estado será el castellano". Ras i curt, com que el procediment és competència de l'Administració General de l'Estat, la llengua ha de ser el castellà.

La societat interposa recurs contenciós administratiu davant la Sala Contenciosa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC). L'argument en què basa el recurs és que l'Administració instructora on va presentar la sol·licitud era l'esmentada Oficina de Gestió Empresarial de la Generalitat, radicada a Catalunya. En tot cas, era aquesta oficina la que havia de fer la traducció, tal com disposa la Llei de procediment administratiu (la Llei 30/1992 abans i ara la Llei 39/2015). Com a suport normatiu argüeix el Conveni de protecció de minories nacionals, la Carta europea de llengües regionals o minoritàries, l'article 33 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, l'article 11.9 de la Llei de marques (obligació de presentar en castellà i els article 35 i 36 de l'antiga Llei de procediment administratiu), com també la jurisprudència de la STC 31/2010 sobre l'Estatut català.

El tribunal d'instància, el TSJC, rebutja la pretensió del recurrent amb una fonamentació que pivota sobre els arguments següents: a) els instruments internacionals esmentats atorguen una gran discrecionalitat a l'Estat per protegir les llengües "que en España denominamos 'cooficiales'", i com a molt se'n pot inferir el dret a fer-lo servir per relacionar-se només amb l'Administració perifèrica de l'Estat; b) tampoc ni de l'Estatut ni de la Constitució "cabe extraer el derecho a presentar documentos en otro idioma que no sea el castellano ante órganos de la Administración del Estado radicados en Madrid"; c) l'article 11.9 de la Llei de marques "no admite que los documentos remitidos a la OEPM vayan redactados exclusivamente en una lengua cooficial", i d) l'argument més decisiu, que tot i que l'article 36.3 de la Llei 30/1992 (actual article 15.3 de la Llei 39/2015) assenyala que l'Administració instructora ha de traduir d'ofici "els documents, expedients o parts d'aquests que hagin de tenir efecte fora del territori de la comunitat autònoma". En el cas objecte de litigi l'Oficina de Gestió Empresarial de la Generalitat no és administració instructora, atès que només s'ocupa del registre de la documentació presentada.

La societat mercantil planteja recurs de cassació, que admet el TS mitjançant la Interlocutòria de 29 de gener de 2021. Delimita l'objecte de la cassació en el sentit d'"aclarar qué debe entenderse por administración instructora a los efectos de lo dispuesto en el artículo 36.3 de la Ley 30/1992, de 26 de noviembre, cuyo tenor se reproduce en el artículo 15.3 LPAC, en relación con el primer apartado de ambos preceptos, y en relación, también, con lo dispuesto en el artículo 11.1 y 9 de la Ley 17/2001, de 7 de diciembre, de Marcas". La recurrent torna a al·legar que l'Oficina de l'Administració catalana té el caràcter d'administració instructora, mentre que l'advocat de l'Estat insisteix a negar aquesta característica.

Abans d'entrar en l'argumentació del TS per resoldre la cassació, cal advertir sobre els termes en què es planteja el debat. En un primer moment, en fase administrativa i en primera instància, la recurrent suscita l'ajustament de la decisió al que preceptuen els dos instruments internacionals que reconeixen drets als parlants de llengües minoritàries, com també l'article 33 de l'Estatut d'autonomia, que constitueix la peça central del disseny estatutari dels drets lingüístics. Però tant en seu administrativa com judicial es descarta, entenem que

de manera molt superficial, el debat sobre drets i la protecció de la llengua minoritària. El mateix tribunal d'instància ja indica que aquests instruments internacionals atorguen "un gran marge de discrecionalitat als estats membres". La interpretació d'aquest tipus de norma, singularment de la Carta europea de llengües regionals o minoritàries, en el sentit que són mandats genèrics que no obliguen exactament a res és un recurs interpretatiu reiterat en la jurisprudència. Ho veiem, per exemple en les sentències sobre el reglament d'usos del valencià (*Revista*, núm. 74, p. 194-197) o en les resolucions sobre l'ajustament de la legislació judicial als mandats de l'article 9 de la Carta (*Revista*, núm. 44, p. 336-347).

La identificació d'una textura normativa amb mandats generalistes i a vegades sotmesos a clàusules condicionals permet als tribunals obviar-ne l'objectiu i evitar-ne l'eficàcia. Per tant, sense aquest obstacle interpretatiu, el sentit de la norma resulta inqüestionat: "de tal regulación no cabe extraer el derecho a presentar documentos en otro idioma que no sea el castellano ante órganos de la Administración del Estado radicados en Madrid". Efectivament, hi ha jurisprudència anterior que, sota l'empara de la legislació sobre patents i marques, només reconeixen el dret dels interessats de presentar "també" el text en la llengua oficial pròpia, juntament amb la imprescindible documentació en castellà (article 11.9 de la Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques, i també el 23.3 de la Llei 24/2015, de 24 de juliol, de patents). Així les sentències de 24 de febrer de 2010 (*Revista*, núm. 55) i de 23 de maig de 2003 (*Revista*, núm. 40) es pronunciaven en aquest sentit. El dret a presentar la documentació en l'"altra llengua oficial" és, de fet, ben superflu en la mesura que es té per desistida la sol·licitud si no es presenta en castellà.

Doncs bé, el TS, donant per vàlida aquesta línia argumentativa, i amb uns raonaments força erràtics, i fins i tot contradictoris (barreja l'obligació de traducció de l'Administració instructora amb el dret a presentar *també* les còpies en català en la sol·licitud de marques), centra l'interès cassacional en un aspecte, a parer nostre, accessori, com és saber si l'oficina de la Generalitat que rep la sol·licitud i la documentació en català és Administració instructora:

> Teniendo en cuenta lo anterior no puede descartarse *a priori* la concurrencia de un interés casacional objetivo para la formación de jurisprudencia en la cuestión formulada, a fin de aclarar qué debe entenderse por administración instructora a los efectos de lo dispuesto en el artículo 36.3 de la Ley 30/1992, cuyo tenor se reproduce en el artículo 15.3 LPAC, en relación con el primer apartado de ambos preceptos, y en relación, también, con lo dispuesto en el artículo 11.1 y 9 LM.
>
> Se trata, en efecto, de dilucidar, para el caso concreto que se suscita en el ámbito de la Ley de Marcas (y para otros similares), si el órgano competente para la recepción de las solicitudes (y documentos que la acompañan) que radica en una Comunidad Autónoma con lengua cooficial, tiene tal consideración y debe, en consecuencia, asumir la traducción de aquellos documentos que se le presenten en dicha lengua oficial distinta al castellano y que deban surtir efectos extramuros de la Comunidad Autónoma. (FJ 3)

El TS reprodueix la normativa que entén aplicable al cas, bàsicament la relativa als actes de registre de la documentació que presenta la ciutadania i al contingut i abast dels actes d'instrucció de l'Administració, tant a la Llei 30/1992 com de la Llei 39/2015. També reprodueix bona part de l'article 11 de la Llei de marques, relatiu a la presentació de sol·licituds, que recull expressament la participació de la comunitat autònoma en la recollida i registre de la documentació, i que estableix, en el punt 11, l'obligació de presentar els escrits en castellà i la possibilitat de redactar els documents en l'altra llengua oficial, a més a més de fer-ho en castellà.

La motivació del Tribunal (FJ 3), molt breu, és la que ja prefigura el mateix plantejament de la cassació. Primer, l'alt tribunal contrasta la intervenció que té en el procediment l'oficina autonòmica i descarta que es tracti d'una "administració instructora", atès que la seva participació és merament instrumental (recepció de documents, registre i reenviament a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques). Segon, sent això així, l'oficina de la Generalitat no té l'obligació de traduir els documents que presenten els sol·licitants, atès que no està vinculada al mandat de traducció de les administracions instructores que conté l'article 15.3 de la Llei 39/2015. I tercer, dels dos instruments internacionals esmentats no es pot deduir el dret del ciutadà a presentar els documents en català, atès que els mandats de protecció de la llengua en l'àmbit administratiu que contenen estan formulats amb caràcter genèric.

De la fonamentació del TS se'n poden extreure diverses conclusions. Primer de tot, que, tot i l'esment reiterat que la Llei fa dels organismes competents de la comunitat autònoma, en matèria de marques aquesta té una

participació mínima, instrumental i subordinada, fins al punt que ni tan sols li permet tenir una intervenció traduint al castellà els documents que els interessats presenten en català. En segon lloc, que el dret lingüístic del ciutadà, que semblaria lògic en una llengua oficial, desapareix quan la competència està centralitzada i recau en un organisme central de l'Estat. I en darrer lloc, que el Tribunal no fa cap esforç per interpretar la legislació, de per si refractària a la llengua oficial pròpia i als drets que se'n deriven, conforme a les obligacions internacionals que en matèria de drets humans ha subscrit l'Estat espanyol i que, d'acord amb la Constitució, haurien de conformar un marc interpretatiu de la legislació ordinària.

Així, doncs, es constata novament un respecte "formal" de les llengües oficials diferents del castellà (subscripció d'obligacions internacionals, un aparent dret a presentar la documentació en català a la Llei de marques), però que no és sinó una desatenció efectiva de la pluralitat lingüística i dels drets que s'hi associen.

4 Acreditació de la llengua pròpia en la provisió de llocs de treball en l'àmbit públic

Sentència del Tribunal Suprem de 27 de gener de 2021. Sala social. Ponent: Sebastián Moralo Gallego. Ref. Cendoj: 28079140012021100123.

Sentència del Tribunal Suprem de 10 de març de 2021. Sala social. Ponent: Ricardo Bodas Martín. Ref. Cendoj: 28079140012021100476.

Les dues resolucions ressenyades posen en relleu la importància de la llengua en la prestació de serveis audiovisuals en els territoris amb llengua pròpia, en els supòsits recollits, en l'exigència de l'idioma al treballador per poder prestar el servei. La resolució de 10 de març mostra la dificultat, en un sistema de valoració de la llengua complex com és el basc, d'exigir coneixements d'eusquera en llocs de feina tan marcats lingüísticament com és la prestació del servei en l'àmbit de la radiofonia. També palesa la discrepància dels sindicats en aquesta qüestió. Reportem també la Sentència de 27 de gener, tot i que incideix molt col·lateralment sobre la llengua.

La STS de 10 de març coneix en cassació del recurs presentat pel sindicat LAB contra la convocatòria d'ocupació pública de redactors locutors feta per la ràdio basca Eusko Irratia. En essència, i deixant de banda la complexitat de la normativa aplicable en aquest cas, en la convocatòria de 10 de setembre de 2018 l'empresa pública de ràdio, amb l'acord de la resta de sindicats tret de LAB, anul·lava de fet la disposició establerta en la convocatòria de 2014 que establia un termini fins al 2016 al grup de candidats a ocupar llocs de treball que no tinguessin acreditat el coneixement lingüístic (en principi, de qualsevol de les dues llengües oficials, però a la pràctica se suposa que és de la llengua basca). D'acord amb aquesta base de 2014, si vençut el termini el candidat no havia fet l'acreditació lingüística, quedava exclòs d'optar al lloc. Enjudiciat pel TSJ d'Euskadi, es va avalar la resolució de la ràdio pública i, per tant, es va rebutjar la impugnació.

El sindicat recurrent considera que s'ha vulnerat la base de la convocatòria de 2014 que establia el termini per acreditar la llengua i, en general, els principis d'igualtat, mèrit i capacitat en l'accés al lloc de treball a l'empresa pública. Per contra, els altres sindicats i el ministeri fiscal demanen la desestimació perquè entenen que no hi ha hagut vulneració de cap dret, ni infracció dels principis d'igualtat, mèrit i capacitat i que l'esmena per a una convocatòria posterior respon al principi d'autonomia de la voluntat, manifestada en el pacte entre l'empresa i la majoria sindical.

El TS avala el criteri mantingut a la sentència d'instància. Primer, perquè tots els grups de candidats van haver de passar proves rigoroses, i segon, perquè el grup de candidats monolingües sense acreditació de l'altre idioma (en realitat, l'eusquera), després del pacte entre l'empresa i els representats sindicals, passa a darrer lloc en l'expectativa de provisió del lloc de treball. Per tot això entén que no es vulnera els principis d'igualtat, mèrit i capacitat.

Sense entrar en els detalls de la regulació concreta, el litigi evidencia la dificultat de configurar una plantilla de personal amb capacitació lingüística i, també, els recursos legals i organitzatius que permeten matisar a la pràctica l'exigència de la llengua pròpia.

Pel que fa a la segona resolució, de 27 de gener, ja hem advertit que incideix de manera molt tangencial en el tema lingüístic. Diversos sindicats recorren contra la contractació per part de la Corporació de la Ràdio i Televisió de Galícia de determinats serveis a una empresa externa. Els representants dels treballadors entenen que es vulnera la normativa que estableix que no es poden externalitzar les funcions de realització i d'edició dels programes informatius.Tant la instància judicial gallega com el Tribunal Suprem entenen que no s'ha produït aquesta contractació externa, atès que només afecta serveis auxiliars d'aquelles funcions, les quals continuen sent desenvolupades pel personal de l'empresa pública de radiodifusió. La menció a la llengua només es fa a propòsit de les clàusules de la contractació, que indiquen que tot el servei s'ha de prestar en gallec. Tanmateix, aquesta no és una qüestió litigiosa i, per tant, no se'n deriva conseqüències pel que fa a l'ús de la llengua més enllà de posar en relleu la importància dels mitjans en l'ús i redreçament de la llengua pròpia.

5 Acreditació d'idioma no oficial en processos selectius i equivalències de certificats de coneixements

Sentència del Tribunal Suprem de 31 de maig de 2021. Sala contenciosa administrativa. Secció 4. Ponent: María del Pilar Teso Gamella. Ref. Cendoj: 28079130042021100192.

Amb aquesta resolució el Tribunal Suprem ratifica una línia jurisprudencial que hem anat reportant en aquesta crònica. Malgrat diverses resolucions erràtiques sobre la valoració dels certificats de coneixements d'idiomes no oficials en els processos per proveir llocs de treballs de l'Administració pública, sobre la base del que estableix la legislació aplicable (Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, en relació amb el Reial decret 1041/2017, de 22 de desembre, pel qual es fixen les exigències mínimes del nivell bàsic a l'efecte de certificació, s'estableix el currículum bàsic dels nivells intermedi B1, intermedi B2, avançat C1 i avançat C2, dels ensenyaments d'idiomes de règim especial, que va substituir el Reial decret 1629/2006), a partir de la Sentència de 22 de feber de 2016 es va consolidant la doctrina que les convocatòries que regeixen els processos selectius, en valorar el coneixement de les llengües, han d'atenir-se al Marc europeu comú de referència (MECR) (vegeu la crònica anterior, *Revista*, núm. 65, p. 325-326).

El cas concret que enjudicia en cassació el TS correspon a un procés selectiu en l'àmbit dels cossos docents convocat per la Junta d'Extremadura. El barem de la convocatòria especificava que els idiomes estrangers valorables només es podien acreditar mitjançant la certificació de les escoles oficials d'idiomes. El recurrent va aportar certificats de tres nivells de la Universitat de Cambridge (B2, C1 i C2) en l'acreditació del nivell d'anglès. L'Administració no els hi va valorar i el jutjat contenciós administratiu va ratificar aquest criteri en entendre que, amb independència que els certificats aportats signifiquessin un coneixement real de l'idioma, les bases de la convocatòria només fixaven la certificació de les escoles oficials d'idiomes com a mitjà d'acreditació possible.

El TS rebutja aquest criteri en entendre que "lo relevante es la acreditación del nivel de conocimiento del idioma no en función, o no sólo en función, del órgano que expide el certificado, sino en función del real conocimiento del idioma que pone de manifiesto el certificado presentado" (FJ 3) [La citació s'ha reproduït amb la mateixa errada ortogràfica que l'original].

Valora la diferència en el sentit següent:

> [...] aunque concurran notables diferencias entre los certificados de las Escuelas Oficiales de Idiomas, que son centros oficiales de nivel no universitario dependientes de las respectivas Consejerías de Educación de las Comunidades Autónomas, y los que expide una institución privada como la Universidad de Cambridge, no resultan tan relevantes a los efectos ahora examinados, en medida que concurre una correspondencia essencial entre los niveles básico, intermedio y avanzado con los niveles A, B y C, a tenor del Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas. (FJ 4)

L'alt tribunal recull la doctrina de la sentència de 2016 abans esmentada i entén que el sistema de valoració dels idiomes dins del Marc europeu comú de referència es basa precisament en el reconeixement mutu dels certificats:

> El mutuo reconocimiento se asegurará en la medida que sigan las pautas del Consejo de Europa. Compete a las instituciones educativas informar de la correspondencia entre las competencias que acrediten los certificados que expidan y las recogidas en el Marco Común Europeo. (FJ 5)

La resolució, doncs, referma la doctrina sobre la necessitat i la generalitat de les equivalències MECR i, per tant, secunda la seguretat jurídica en aquest àmbit.

6 Diferències en les versions lingüístiques del dret europeu

Sentència del Tribunal Suprem de 30 de març de 2021. Sala contenciosa administrativa. Secció 2. Ponent: Isaac Merino Jara. Ref. Cendoj: 28079130022021100145.

Novament recollim una resolució relativa a la rellevància de les diferents versions lingüístiques del dret de la Unió Europea a l'hora d'interpretar les normes europees o les disposicions que les traslladen a l'ordenament jurídic de cada estat membre. El multilingüisme de la Unió Europea comporta la possibilitat d'interpretacions no coincidents per raó de la llengua en què està redactada la disposició, com també, en senti contrari, constitueix un mecanisme per ratificar el sentit de la norma en una determinada llengua oficial. Com hem anat indicant (per exemple, *Revista*, núm. 74, p. 203-204), aquestes contradiccions juridicolingüístiques són resoltes de manera ordinària pels tribunals interns i en darrera instància pel Tribunal Suprem a través del recurs de cassació, però també es compta amb el plantejament de la qüestió prejudicial, com a procediment mitjançant el qual el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TSJUE), a instància dels tribunals interns, fixa la interpretació vinculant de la norma europea.

En un procediment relatiu a un litigi entre una societat i l'Administració tributària per raó dels terminis de devolució de l'IVA, la sentència ressenyada recull en el fonament de dret tercer la STJUE de 21 de juny de 2012, C-294/11, relativa a aquesta qüestió:

> 26. Esa interpretación se confirma por otras versiones lingüísticas de dicho artículo. De tal forma, por ejemplo, en su versión en lengua francesa el artículo 7, apartado 1, párrafo primero, última frase, de la Octava Directiva TVA prevé expresamente que una solicitud de devolución debe presentarse "au plus tard" en los seis meses siguientes a la expiración del año natural durante el que se hubiera devengado el impuesto. Esa precisión indica con suma claridad que después de esa fecha ya no puede presentarse válidamente una solicitud (véase en ese sentido la sentencia de 29 de julio de 2010, Grecia/Comisión, C-54/09 P, Rec. p. I-7537, apartado 46). Así sucede también con las versiones en lengua alemana ("spätestens") y neerlandesa ("uiterlijk"). De igual modo, el anexo C, punto B, de esa directiva contiene, en todo caso en las versiones francesa, alemana y neerlandesa, una mención análoga que confirma esa interpretación.

Així mateix, la jurisprudència europea recorda en el FJ 27 la necessitat d'una interpretació uniforme de les diferents versions lingüístiques.

7 Nacionalitat

Sentència del Tribunal Suprem de 4 de maig de 2021. Sala contenciosa administrativa. Secció 1. Ponent: César Tolosa Tribiño. Ref.Cendoj: 28079130012021100015.

La jurisprudència del TS sobre el requeriment de coneixement de l'idioma vinculat a l'adquisició de nacionalitat per residència està molt consolidada. Com hem apuntat en cròniques anteriors (podeu veure'n un recull ordenat a la *Revista*, núm. 72, p. 311-312), tot i que la llei espanyola no contenia cap menció específica sobre que els sol·licitants de nacionalitat haguessin d'acreditar el coneixement del castellà o de les altres llengües oficials, l'article 22.4 del Codi civil estableix, per als residents estrangers que vulguin adquirir la nacionalitat espanyola, al costat d'altres requisits, la necessitat de justificar "un grau suficient d'integració a la societat espanyola". Al seu torn, també en una menció ben escassa, l'article 220 del Reglament del Registre Civil estableix que en la sol·licitud en què s'insta la concessió o recuperació de la nacionalitat "s'ha d'indicar especialment: [...] 5è [...] si parla castellà o una altra llengua espanyola".

Actualment, la Llei 19/2015, de 13 de juliol, estableix una prova obligatòria per acreditar un nivell equivalent o superior al nivell A2 d'espanyol per als sol·licitants que no siguin de països on l'espanyol sigui idioma

oficial. Tanmateix, la sol·licitud de nacionalitat que és a l'origen del recurs de revisió que resol el Tribunal Suprem és anterior a la llei esmentada. La sol·licitant, de nacionalitat nigeriana, va fer una compareixença davant l'encarregat del Registre Civil de Múrcia i de l'acta de l'audiència es desprèn una deficiència en la seva competència lingüística pel que fa al castellà (l'entén i el parla amb dificultat, el llegeix amb dificultat i no l'escriu), a més de la manca d'adaptació a la cultura i l'estil de vida i de constar dos antecedents policials. La Direcció General dels Registres i del Notariat va denegar-li la concessió de nacionalitat i l'Audiència Nacional va ratificar aquesta decisió. En relació amb el desconeixement de la llengua indica el següent:

> Tampoco se advierte un conocimiento suficiente de la lengua, a tenor de las manifestaciones del Encargado en el sentido de mostrar un nivel de español poco desarrollado tras un periodo de estancia en España de más de 10 años. Este hecho no resulta justificado en una persona joven en las circunstancias dichas.
>
> [...]
>
> El conocimiento de la lengua y del marco institucional forma parte del grado de adaptación a la cultura española, que, a su vez, es un componente del requisito del suficiente grado de integración en la sociedad española que la parte interesada debe justificar, si bien el nivel de exigencia en cuanto al conocimiento de la lengua y de las instituciones españolas puede modularse en función del grado de instrucción del interesado y de las demás circunstancias que concurran en el mismo.

El TS ratifica el criteri de l'Audiència i desestima l'aportació de la sentència absolutòria dels seus antecedents policials, que considera irrellevant per a la resolució del cas.

Malgrat que avui dia l'acreditació del coneixement de llengua es canalitza a través de les proves DELE, en el nivell A2, volem posar en relleu alguns elements de la resolució i, en general, de la concessió de nacionalitat per residència. D'una banda, com queda palès en el cas que ressenyem, però també a partir de l'exigència de l'actual examen acreditatiu, el criteri de valoració afecta molt negativament els sectors més vulnerables dels residents que sol·liciten la nacionalitat. D'altra banda, però, s'exigeix que es justifiqui el coneixement de castellà, mentre que les altres llengües oficials queden postergades. I posant en relació aquests dos elements amb molta jurisprudència sobre el requeriment de coneixement dels idiomes oficials propis de les comunitats autònomes, crida molt l'atenció que mentre que als sol·licitants de nacionalitat se'ls exigeix acreditar un coneixement de la llengua castellana, a una bona part del funcionariat de l'Estat i de l'Administració de justícia no els és requerit cap coneixement de la llengua oficial pròpia per prestar un servei públic a la comunitat autònoma on ocupen plaça. Un tracte diferent poc justificat sota el prisma de l'equitat i el de la raonabilitat.

8 Llengua i dades personals

Sentència del Tribunal Suprem de 22 de febrer de 2021. Sala contenciosa administrativa. Secció 3. Ponent: José María del Riego Valledor. Ref. Cendoj: 28079130032021100030.

Esmentem aquesta sentència perquè, encara que de manera molt col·lateral pel que fa a la doctrina i a la decisió, en la resolució d'un cas planteja el vincle entre tres espais *a priori* poc connectats com són la llengua, la llibertat religiosa i la protecció de dades personals. El litigi se suscita a partir que un associat a la confessió Testimonios Cristianos de Jehová que abandona l'entitat demana la cancel·lació de les seves dades personals, a la qual cosa l'associació religiosa respon que ha de conservar unes determinades dades a fi de tenir identificada la persona per si vol tornar a ingressar a la confessió. Entre aquestes dades hi ha el sexe. La persona interessada presenta reclamació a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, la qual resol que només es poden conservar el nom i cognoms, la data de baptisme i la data d'expulsió o desassociació.

L'entitat religiosa presenta un recurs contenciós i el tribunal d'instància considera que es produeix una col·lisió entre la llibertat religiosa des del seu vessant de llibertat d'organització per atendre als fins religiosos i al dret a la protecció de les dades personals, però estima que les dades que autoritza l'organisme de protecció de dades compleixen amb els requeriments de la llibertat religiosa. Finalment, l'entitat recorre en cassació. Entre les seves al·legacions, indica que, com que té associats d'unes 330 llengües, el nom de la persona no identifca si és home o dona, i tenint en compte que a la religió hi ha funcions reservades per a homes i altres per a dones, els cal la referència al sexe dels associats perquè pel nom no el poden saber.

> En cuanto al dato personal que identifica el sexo, su conservación se estima necesaria por la parte recurrente para, junto con el nombre y la fecha de nacimiento, la identificación del exmiembro, teniendo en cuenta que en España existen más de 330 congregaciones de testigos de Jehová de lenguas extranjeras en la que muchos nombres no identifican el sexo. Además, la conservación de dicho dato permite asegurar que las responsabilidades espirituales que una persona readmitida reciba en el futuro estén en consonancia con las normas internas de la Confesión, teniendo en cuenta que algunas responsabilidades espirituales solo se asignan a miembros varones y algunas otras solo a miembros femeninos. (FJ 8.1)

El TS rebutja sense gaires argumentacions la rellevància en la constatació del sexe, atès que centra l'atenció simplement a tenir identificada la persona:

> Todavía con mayor énfasis estimamos que, una vez que la identificación del exmiembro se realice mediante los datos del nombre y apellidos, el dato del sexo debe considerarse innecesario a esos fines identificativos, siendo también irrelevante que el nombre propio no identifique el sexo de la persona si su combinación con los apellidos es suficiente para identificar a la persona determinada que reune la condición de exmiembro de la Confesión religiosa. (FJ 8.3)

Certament, sense entrar en normativa de gènere, la identificació de la persona a través del sexe no hauria de formar part de cap base de dades com aquesta, ni pot tenir cabuda en un pretès exercici de la llibertat religiosa. D'altra banda, pel que fa a la llengua, recordem que el camí doctrinal cap la llibertat en la imposició de noms en el registre, abastament recollit en aquesta crònica, ha de tenir el correlat que l'únic element rellevant en la identificació de la persona sigui el seu nom i cognoms i no les seves cirucumstàncies personals.

9 La llengua en contractes de l'àmbit privat

Interlocutòria del Tribunal Suprem de 21 d'abril de 2021. Sala civil. Ponent: Francisco Javier Arroyo Fiestas. Ref. Cendoj: 28079110012021202122.

En alguna crònica anterior (*Revista*, núm. 72, p. 325) s'ha posat de manifest la rellevància de la diversitat lingüística en la contractació entre subjectes privats de diferent països. Semblantment al que s'esdevé en les versions lingüístiques del dret europeu, l'existència de versions d'un mateix contracte en diferents llengües pot donar origen a discrepàncies pel que fa als drets i a les obligacions que estipula per a les parts.

En el cas que ressenyem, la recurrent en cassació i la demandada van subscriure un un contracte d'arrendament de locals. Entre altres punts de litigi, discrepen en el fet de si la demandada (arrendatària) havia de pagar les quotes del préstec hipotecari fet sobre l'immoble o no. El contracte s'havia signat en dues versions: mentre que en l'alemanya parla de "les contribucions i càrregues públiques amb relació a la superfície, inclòs l'impost de béns immobles", en la versió castellana figurava "taxes, impostos, càrregues i/o gravàmens sobre la superfície", dicció que permetria incloure-hi les quotes del préstec esmentat. També és dona la circumstància que, tot i que el contracte original està redactat en alemany, les parts van pactar que la versió vinculant era la castellana i que, en cas de discrepància, poden anar a la versió alemanya com a complementària. El TS, igual que els tribunals d'instància, utilitza diferents sistemes per dissipar el dubte interpretatiu: en primer lloc, la declaració de la mateixa traductora, que va reconèixer que s'havia equivocat en traduir aquest passatge al castellà; i en segon lloc, acull diverses pautes hermenèutiques del Codi civil espanyol sobre interpretació dels contractes: la voluntat dels contractants (art. 1281), que la generalitat dels termes emprats en el contracte no porti a incloure objectes que no estiguessin en la voluntat dels contractants (art. 1283) o que les clàusules s'han d'interpretar en conjunt (interpretació sistemàtica; art. 1285). Aquests criteris porten al TS a desestimar la pretensió d'incloure les quotes del préstec.

Ressaltem, doncs, la rellevància de l'existència de diferents versions lingüístiques i l'aplicació de criteris interpretatius per resoldre les discrepàncies molt pròxims, com no pot ser d'altra manera, als que s'utilitzen en la resolució de les diferències en les versions lingüístiques del dret europeu.